

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Dział Petycji i Korespondencji

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2017 r.

BADK/DPK/133/12/17 WW

BADK/DPK/133/15/17 WW

P9-10/17

Nr: 32804	Data wpływu petycji 9 i 10 marca 2017 r.
Nr: 32819	Data sporządzenia informacji o petycji 10 kwietnia 2017 r.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

TEMAT

ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE DLA OPIEKUNÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POBIERAJĄCYCH EMERYTURY I RENTY

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa wniesiona przez 15 osób oraz petycja indywidualna wniesiona przez E. P. – osobę fizyczną.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w celu przyznania opiekunom pobierającym emerytury i renty prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu opieki nad niepełnosprawnym.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

1. Celem zmian postulowanych w petycji zbiorowej jest uzyskanie przez opiekunów pobierających emerytury i renty prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu opieki nad dorosłymi już dziećmi, które są niepełnosprawne od urodzenia.

Autorzy petycji podnoszą, że najstarsi opiekunowie pobierają emerytury pracownicze z sytemu powszechnego i z urzędu zamiast rent z tytułu niezdolności do pracy lub wcześniejsze emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem i renty z tytułu niezdolności do pracy. Opiekunowie ci sprawowali opiekę nad niepełnosprawnymi dziećmi i byli czynni zawodowo dopóki mogli pogodzić pracę z opieką. Obecnie, wciąż otaczają opieką dorosłe już dzieci, a otrzymywane emerytury i renty są niższe od świadczenia pielęgnacyjnego.

Wnoszący petycję podkreślają, że najniższa emerytura od 1 marca 2017 r. wynosi 1000 zł miesięcznie, w przypadku opiekunów otrzymały ją głównie matki, które skorzystały z prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki. Korzystne regulacje nie objęły najstarszych opiekunów w wieku 64 lat i powyżej, opiekujących się niepełnosprawnymi od 35-40 lat, którzy otrzymują świadczenia niższe od najniższych gwarantowanych świadczeń, co powoduje kolejny podział w tej grupie.

W opinii autorów petycji, opiekunowie pobierający emerytury i renty pozostają w tej samej grupie rodziców, którzy opiekują się niepełnosprawnymi dziećmi, a którym to ustawodawca przyznał prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Od 1 stycznia 2017 r. wynosi ono 1406 zł, otrzymują go sprawujący pieczę, którzy nie podjęli lub zrezygnowali z pracy zarobkowej. W ocenie autorów petycji, osoby pobierające emerytury i renty są w trudniejszym położeniu finansowym niż te osoby, którym przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Ponadto, ich podopieczni to między innymi osoby ubezwłasnowolnione, które nie funkcjonują samodzielnie.

Nadto, wnoszący petycję wyrażają niezadowolenie z powodu obowiązujących regulacji, które wykluczają osoby uprawnione do emerytury i renty z prawa do ubiegania się o świadczenia pielęgnacyjne. Ich zdaniem, podjęcie działań postulowanych w petycji zniweluje różnice w wysokości świadczeń przysługujących osobom z tytułu opieki, pozwoli

powrócić opiekunom i ich podopiecznym do uczestnictwa w życiu społecznym oraz korzystania z instrumentów pomocowych takich jak np. zakup nowego wózka czy opłacenie pobytu w całodobowym ośrodku, gdy zachoruje opiekun.

2. Autor petycji indywidualnej wnosi o zmianę ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, poprzez podwyższenie opiekunom sprawującym opiekę nad osobami niepełnosprawnymi emerytury otrzymanej po rencie z tytułu częściowej niezdolności do pracy do wysokości najniższej emerytury.

Wnoszący petycję podkreśla, że za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne w kwocie 1406 zł samorząd opłaca składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, przez czas niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia, który warunkuje przyznanie emerytury w wysokości najniższego świadczenia. Opiekunom pobierającym wcześniejsze emerytury z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem podwyższono emerytury do 1000 zł. Korzystne regulacje nie objęły najstarszych opiekunów, sprawujących pieczę nad dorosłymi ich dziećmi niepełnosprawnymi od urodzenia, pobierających emerytury z urzędu po rencie z tytułu częściowej niezdolności do pracy, których środki są niższe niż najniższe gwarantowane emerytury. Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosi 75% renty dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy, a najniższa gwarantowana kwota tego świadczenia od 1 marca 2017 r. wynosi 750 zł.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 32 stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 ze zm.) określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie uchwały rady gminy,
- świadczenia wypłacane przez gminy, na podstawie uchwały rady gminy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,

- świadczenie rodzicielskie.

Na mocy art. 17 świadczenie pielęgnacyjne ma na celu udzielenie materialnego wsparcia osobom, które opiekują się niepełnosprawnymi. Świadczenie to częściowo rekompensuje opiekunowi niepełnosprawnego dziecka lub osoby dorosłej utratę dochodu po rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Świadczenie należy się:

- matce lub ojcu dziecka albo opiekunowi faktycznemu,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z prawem rodzinnym ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem: o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami. Dotyczą one konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego współdziałania opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli u osoby wymagającej opieki niepełnosprawność powstała nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej nie później niż do ukończenia 25. lat. Świadczenie podlega corocznej waloryzacji od 1 stycznia. Waloryzacja polega na zwiększeniu jego kwoty o wskaźnik waloryzacji, którym jest wyrażony w procentach wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 listopada 2016 r. w sprawie kwoty świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2017 (M. P. z 2016 r. poz. 1103) określiło świadczenie pielęgnacyjne w 2017 r. na kwotę 1406 zł.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego (art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a).

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) w art. 16 ust. 6b pkt 1 stanowi, że za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy wójt, burmistrz lub prezydent

miasta finansuje składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Podstawę wymiaru składek na wskazane ubezpieczenia osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy stanowi kwota pobieranego świadczenia albo zasiłku (art. 18 ust. 5a).

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 ze zm.) w art. 66 określa katalog objętych obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym. Obowiązkowi temu podlegają pobierający świadczenie pielęgnacyjne z ustawy o świadczeniach rodzinnych, którzy nie są obowiązkowo ubezpieczeni z innego tytułu (art. 66 ust. 1 pkt 28a). Osoby te, zgłasza do ubezpieczenia wójt, burmistrz lub prezydent miasta (art. 75 ust. 11).

PRACE LEGISLACYJNE:

Do Sejmu 6 lipca 2016 r. wpłynął **poselski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych** (druk sejmowy nr 772), 22 lipca 2016 r. skierowany do pierwszego czytania do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Celem projektu jest zlikwidowanie dysproporcji w wysokości świadczeń dla opiekunów osób niepełnosprawnych, z uwagi na rodzaj uprawnień z którego korzystają. Rada Ministrów 28 marca 2017 r. przyjęła negatywne stanowisko o projekcie ustawy.

W Sejmie złożono petycję indywidualną (Nr BKSP-145-199/17) zbieżną z prezentowaną petycją w sprawie świadczeń przysługujących rodzicom-opiekunom osób niepełnosprawnych od urodzenia, 6 kwietnia br. skierowana do Komisji do Spraw Petycji.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Trybunał Konstytucyjny 21 października 2014 r. po rozpoznaniu wniosku grupy posłów (sygn. akt K 38/13) w sprawie m.in. prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wydał wyrok, w którym orzekł, że:

– art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną po ukończeniu przez nią wieku określonego w tym przepisie ze względu na moment powstania niepełnosprawności, jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu Trybunał podkreślił m.in., że skutkiem wyroku w odniesieniu do art. 17 ust. 1b jest stwierdzenie, że opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych muszą być przez ustawodawcę traktowani jako podmioty należące do tej samej klasy. Nie mogą być, co do zasady, traktowani w sposób odmienny. W stanie prawnym sprzed wydania wyroku ich sytuacja prawna była zróżnicowana, co było powiązane z określeniem momentu powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki, jako istotnego kryterium

regulacji prawnej. Trybunał nie podważył założenia, że okres życia, w którym pojawia się niepełnosprawność, może mieć związek z posiadaniem przez daną osobę majątku na zapewnienie godziwej egzystencji, jednak sposób zastosowania tego kryterium prowadził do arbitralnego zróżnicowania w obrębie tej samej grupy podmiotów podobnych.

Zdaniem Trybunału ustawodawca zobowiązany jest precyzyjnie określić racjonalne przesłanki, od których uzależni zróżnicowany poziom świadczenia. Musi przyjąć jednakowe traktowanie opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych, niezależnie od istniejącego już w ustawie preferencyjnego traktowania opiekunów niepełnosprawnych dzieci. Wykonanie wyroku wymaga podjęcia działań dla przywrócenia równego traktowania opiekunów.

Do Trybunału Konstytucyjnego 15 lutego 2017 r. wpłynęła skarga konstytucyjna (sygn. akt SK 2/17) o stwierdzenie, że art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych jest niezgodny z art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji w zw. z art. 2 i art. 32 Konstytucji, w zakresie jakim stanowi, iż świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do renty.

Interpelacja poselska nr 9702 z 27 stycznia 2017 r. w sprawie braku prawa do świadczenia pielęgnacyjnego opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy otrzymują świadczenia emerytalno-rentowe. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stwierdziło m.in., że mając na względzie trudną sytuację osób pobierających najniższe świadczenia emerytalne na mocy ustawy z dnia 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 2) wprowadzono zmiany w zasadach waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych. Od 1 marca 2017 r. świadczenia zostaną podwyższone wskaźnikiem waloryzacji, nie mniej niż o 10 zł. Wzrosną też najniższe emerytury do kwoty 1000 zł dla tych osób, które spełniają warunki stażowe do pobierania minimalnego gwarantowanego świadczenia. Rozwiązania stanowić będą wsparcie dla najuboższych emerytów i rencistów.

W ministerstwie prowadzone są analizy możliwych do wprowadzenia zmian w systemie wsparcia niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów. Rozważane są postulaty w tym brak prawa do świadczenia pielęgnacyjnego opiekunów mających ustalone prawo do świadczenia emerytalno-rentowego. Resort poinformował, że postulaty środowiska osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, w tym realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego (vide wyżej) prowadzone są w ramach międzyresortowego Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, powołanego zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 89 z dnia 29 sierpnia 2016 r. W skład zespołu obok przedstawicieli ministerstwa weszli m.in. przedstawiciele resortów: zdrowia,

edukacji i finansów. Do jego zadań należy opracowanie:

- analizy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych,
- kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych osób i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.,
- propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

INFORMACJE DODATKOWE:

Możliwość uzyskania wcześniejszej emerytury (tzw. EWK) bez względu na wiek dla rodziców opiekujących się niepełnosprawnymi dziećmi regulowało **rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki** (Dz. U. Nr 28 poz. 149 ze zm.), które utraciło moc 1 stycznia 1999 r. Przepisy przejściowe (art. 186 ust. 3 ustawy emerytalnej) określiły, że uprawnienie do emerytury zachowały osoby, które do 31 grudnia 1998 r. spełniły wszystkie warunki wymagane w rozporządzeniu. Oznacza to m.in., że osoby te udowodniły okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat mężczyzn. Ponadto sprawowały opiekę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy i samodzielnej egzystencji.

Odrębna możliwość uzyskania prawa do emerytury dla osób opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej pielęgnacji wynika z art. 58 ust. 3 **ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych**. Zgodnie z tym przepisem, osoba zdolna do pracy, która nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem, za którą ośrodek pomocy społecznej opłacał składkę na ubezpieczenia społeczne przed 1 stycznia 1999 r., nabywa prawo do emerytury bez względu na wiek, jeżeli 1 stycznia 1999 r. ukończyła co najmniej 45 lat i ma okres ubezpieczenia (składkowy i nieskładkowy) wynoszący co najmniej 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) określa warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, zasady ustalania ich wysokości oraz zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty świadczeń.

Świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują ubezpieczonym jeżeli spełniają warunki do nabycia prawa do świadczeń pieniężnych

z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych FUS oraz członkom rodziny po ubezpieczonym albo po osobie uprawnionej (art. 2 ust. 1).

Ubezpieczeni podzieleni są na 3 grupy wiekowe, przynależność do grupy skutkuje tym, że różne są warunki nabycia prawa do emerytury oraz zasady ustalania jej wysokości:

– urodzeni przed 1 stycznia 1949 r. nabywają prawo do emerytury oraz prawo do obliczenia jej wysokości na dotychczasowych zasadach. Wysokość emerytury uzależniona jest od okresu składkowego i nieskładkowego, wysokości podstawy wymiaru emerytury oraz kwoty bazowej, obowiązującej w dacie powstania prawa do świadczenia;

– urodzeni po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r. mają prawo do emerytury na dotychczasowych zasadach. Dotyczy to niektórych ubezpieczonych, jeśli spełnili łącznie warunki: nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, do budżetu państwa; do 31 grudnia 2008 r. uzyskali wiek i staż ubezpieczenia do nabycia emerytury. O przystąpieniu do otwartego funduszu emerytalnego ubezpieczeni decydowali do 31 grudnia 1999 r. i uzyskiwali prawo do korzystania z niektórych świadczeń: wcześniejszej emerytury, emerytury w obniżonym wieku, emerytury w obniżonym wieku dla ubezpieczonych twórców i artystów;

– urodzeni po 31 grudnia 1948 r. nabywają prawo do emerytury na tzw. nowych zasadach, które przewidują również nowy sposób ustalania jej wysokości. Podstawę obliczenia nowej emerytury stanowi kwota zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego w ZUS oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego.

Urodzeni po 31 grudnia 1948 r. mogą nabyć prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, bez względu na staż ubezpieczeniowy (art. 24). Emeryturę w wieku powszechnym przyznaje się z urzędu zamiast pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 24a).

Warunki przejścia na emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym przez osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. regulują przepisy art. 27, 27a i 28 ustawy.

Art. 27 przewiduje nabycie uprawnień emerytalnych dla osób, które udowodniły 20 lat składkowych i nieskładkowych kobiety i 25 lat mężczyźni. Przy ustalaniu prawa do

emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy nieskładkowe uwzględniane są w wymiarze nieprzekraczającym 1/3 okresów składkowych.

Emeryturę przyznaje się z urzędu zamiast pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła powszechny wiek emerytalny oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu bez względu na długość okresu ubezpieczenia (art. 27a).

Emerytura w powszechnym wieku emerytalnym przewidziana w art. 28 przysługuje pod warunkiem udowodnienia okresu składkowego i nieskładkowego, obniżonego do 15 lat w przypadku kobiet i do 20 lat w przypadku mężczyzn.

Od 1 stycznia 2013 r. wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych po 31 grudnia 1947 r. oraz dla kobiet urodzonych po 31 grudnia 1952 r. został podwyższony do 67 lat. Od 1 października 2017 r. na mocy ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ... (Dz. U. z 2017 r. poz. 38) przywrócony będzie wiek emerytalny 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn.

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy a niezdolność do pracy powstała w okresach wskazanych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Osobie, która spełniła warunki określone wyżej przysługuje renta stała (niezdolność do pracy jest trwała) lub renta okresowa (niezdolność do pracy jest okresowa).

Za niezdolną do pracy uważa się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje jej odzyskania po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem jej kwalifikacji. Renta dla osoby częściowo niezdolnej do pracy wynosi 75% renty dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy. Od 1 marca 2017 r. najniższa gwarantowana renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosi 750 zł, a renta z tytułu całkowitej niezdolności 1000 zł.

OPRACOWAŁA

Wanda Wójtowicz

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz